

τῶν στασιαστῶν. Ἐθανάτωνον πάντα συλλαμβανόμενον ἄνευ διακρίσεως φύλου καὶ ἡλικίας. Ἐν τινι πλατείᾳ τοῦ Λονδίνου ἀπηγγονίσθησαν δύο παιδιὰ ἀνάπηρα· τὸ ἓν ἐξ αὐτῶν ἔφερε ζυλίνην κνήμην καὶ τὸ ἕτερον χωλὸν καθ' ὀλοκληρίαν μόλις ἠδύνατο νὰ βαδίσῃ διὰ βακτηριῶν. Ἀπηγγονίσθησαν ἐπίσης ἓν παιδίον ἑνδεκα ἐτῶν καὶ τέσσαρες γυναῖκες! Ὁ πρωτοργός, ἡ μᾶλλον ὁ δούς τὴν ἀφορμὴν τοῦ κινήματος Γόρδων, συλληφθεὶς καθεῖρθη εἰς τὸν Πύργον τοῦ Λονδίνου. Συνέβη ὅμως καὶ τότε ὅ,τι συμβαίνει συνήθως εἰς παρομοίας περιπτώσεις· οἱ κυρίως ὑποκινηταὶ διέφυγον ἐπιτηδεῖως τὴν τιμωρίαν, ἐτιμωρήθησαν δὲ οἱ ἄσημοι καὶ ἐξαπατηθέντες ὅπαδοί ἴσως δὲ καὶ οἱ ἄθωοι!

Αἱ ὑλικάι ζημίαι ὑπελογίσθη ὅτι ἀνῆλθον εἰς ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιάδας λιρῶν στερλινῶν. Ἡ δὲ Βουλὴ τῶν Κοινοτήτων ἐνέκρινε διὰ ψηφισματός της ν' ἀποζημιωθῶσιν οἱ ὑποστάντες ταύτας ἰδιῶται δαπάναις διαφόρων συνοικιῶν τοῦ Λονδίνου καὶ τῆς κομητείας Σαουθονόρκ.

Ἐλέχθη ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶνε τὸ ἀνημερώτατον τῶν θηρίων καὶ αἱ κατὰ καιροὺς παραφοραὶ τοῦ ὄχλου δυστυχῶς ἐπεκύρωσαν τὸν ἀπαισιόδοξον τοῦτον ὀρισμόν. Ἄλλ' ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι ὁ πολιτισμὸς τοῦ αἰῶνος καὶ τῶν νεωτέρων ἡθῶν ἢ ἐξημέρωσις δὲν θὰ ἐπιτρέψωσι νὰ ἐπαναληφθῶσι σικηναὶ τόσον ἀπάνθρωποι καὶ βδελυκταὶ ἐν ἡμέραις πολιτικῆς ἢ κοινωνικῆς ἀναστατώσεως.

X.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΩΙΟΤΑΡΙΧΩΝ

ἐν Μεσολογίῳ

Σπουδαιότατη πασῶν τῶν ἀλειῶν ἐν τῇ μεγίστῃ λιμνοθαλάσῃ τοῦ Μεσολογίου εἶνε ἡ γινομένη ἀπὸ τῆς 15 Αὐγούστου, ἡμέρας τῆς ἑορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, μέχρι τῆς 14 Σεπτεμβρίου, ἑορτῆς τῆς ἀνυψώσεως τοῦ Σταυροῦ. Κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα, ὅπερ οἱ ἀλειεῖς ἐξελέξαντο μεταξὺ τῶν δύο ἐκείνων σταθερῶν ἑορτῶν, ἀλειεῖται κυρίως τὸ εἶδος τῶν ἰχθύων τὸ καλούμενον Κέφαλος ὁ γνήσιος, καὶ Λατινιστὶ Mugil chephalus. Ἐκ τῶν ὠθηκῶν τούτου κατασκευάζεται τὸ φωτάρικον. Ἐν τῇ λιμνοθαλάσῃ ὀλίγα εἶνε τὰ εἶδη τῶν ἐνδικοιτιμμένων ἰχθύων, ἡ μεγίστη ὅμως πλειονότης αὐτῶν ἀπαρτίζεται ἐξ ἰχθύων τοῦ γένους τῶν κεφάλων, οὗτινος ἐξ εἶδη συναντῶνται ἐκεῖ, ἔχοντα ἕκαστον οὐ μόνον ἐξωτερικοὺς χαρακτηρισμοὺς εὐδιακρίτους ἀλλὰ καὶ ἤθη διάφορα, ἰδίως δὲ ὁ χρόνος τοῦ τόκου τῶν ῥῶν δὲν εἶνε ποῖς πᾶσιν ὁ αὐτός. Ὁ χρόνος τῆς ἀλείεας, περὶ ἧς ὁ λόγος, εἶνε ἰδίως ὁ τοῦ τόκου τοῦ εἶδους Κέφαλος ὁ γνήσιος· τότε πάντες σχεδὸν οἱ ἰχθύες τοῦ εἶδους τούτου

ὑθούμενοι ἐκ τοῦ ὀρμεμφύτου τῆς διαιωνίσεως τοῦ γένους ἐγκαταλείπουσι τὰ ῥηχὰ τῶν ἀπῶν ὕδατα καὶ διευθύνονται πρὸς τὸ μέρος τὸ φέρον εἰς τὸ πέλαγος, ἵνα ἐκεῖ τέξωσι, τῶν ἰχθυῶν ἐχόντων ἀνάγκην πρὸς διατήρησιν τῶν ἀφθόνου καὶ καθαροῦ ὕδατος. Τότε ὅμως ἄρχεται καὶ ἡ ἀλείεα ἐξ ἧς ὀλίγοι μόνον τῶν ἰχθύων διαφεύγουσι, κατορθοῦντες νὰ περαιοθῶσιν εἰς τὸ πέλαγος. Καθ' ὁδὸν οἱ ἰχθύς συναντῶσι τετράγωνων, ὧν αἱ πλευραὶ περιβάλλονται ὑπὸ καλαμῶτων καὶ ἐν οἷς μία μόνον εὐρηται εἴσοδος. Οἱ ἰχθύς διευθυνόμενοι αἰεὶ πρὸς τὸ πέλαγος εἰσέρχονται διὰ τῆς θύρας εἰς τὸ τετράγωνον, ὅπουθεν ὅμως σπανίως ἐξέρχονται, διότι οἱ ἀλειεῖς καιροφυλακτοῦντες, ἀναγκάζουσιν αὐτοὺς διὰ θορύβων ἄλλους μὲν νὰ ζητήσωσι δι' ἀλμάτων τὴν φυγὴν καὶ ἐμπέσωσιν εἰς τὰ ὀριζοντεῖως καὶ ἄνωθεν τῶν καλαμῶτων τιθεμένα δίκτυα. ἄλλους δὲ νὰ καταφύγωσιν εἰς τὰς ἐν τῷ μέσῳ τῶν τετραγώνων προσηραγμένους δέσμας τῶν κλάδων ὄπου, μένουσιν ἀκίνητοῦντες, οὕτω δὲ ὁ ἀλειεὺς διὰ τοῦ κάμακος καμακίση καὶ συλλάβῃ τούτους. Κατὰ τὴν ἀλείεαν ταύτην, ἧς τὰ περιγραφέντα καλάμινα ἐργαλεῖα καλοῦνται Τζένια, ἀλίσκονται μόνον αἱ θήλειαι, ὀνομαζόμεναι Μπάφες, τῶν ἀρρένων, φερόντων τὸ ὄνομα Στειράδια, ἀφιεμένων ἐλευθέρων. Μεγίστη δ' εἶνε ἡ ἐπιτηδειότης τῶν καμακιστῶν κατορθούντων νὰ πλήττωσι τοὺς ἰχθύς πάντας κατὰ τὴν κεφαλὴν, καὶ οὕτω μὴ καταξεσχίζωσι διὰ τῶν ἀγκίστρων τοῦ κάμακος τὴν λεπτὴν τῶν ὠθηκῶν μεμβράνην τὴν ἐνέχουσιν τὰ ῥῶα. Τὸ φωτάρικον οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ αἱ ὠθηκαὶ τῶν ἰχθύων καταστάσαι γόνιμοι πλήρεις ῥῶων ἐτοιμῶν εἰς τόκον. Μετὰ τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ ἰχθύος ἐκ τοῦ ὕδατος, ἐνῶ ἀκόμη οὗτος σπαίρει σχίζουσι τὴν κοιλίαν του καὶ ἐξάγουσιν ἀκεραίας καὶ ὀλοκληροὺς τὰς ὠθηκὰς, προσέχοντες ἵνα μὴ τὴν ἐλαχίστην ἐπιφέρωσιν ἀμυχὴν ἐπὶ τῆς μεμβράνης. Τὰς ὠθηκὰς θέτουσι μετὰ τοῦτο ἐπὶ τέσσαρας ὥρας ἐν τῷ ἄλατι, κατόπιν τὰς πλύνουσι καλῶς, καὶ ἀφοῦ τὰς πιέσωσι μεταξύ δύο σανίδων, ὅπως λάβωσι τὸ σχῆμα ὅπερ συνήθως ἔχουσιν ἐν τῷ ἐμπορίῳ, ἐκθέτουσιν εἰς τὸν ἥλιον ἐπὶ 4—8 ἡμέρας. Ὅταν ἀποξηρανθῶσι πωλοῦνται ἀμέσως, ὅπως δ' ἐπὶ μακρὸν τὰς διατηρήσωσιν ἐμβάπτουσιν ἐντὸς κιτρίνου κηροῦ τετηγμένου ἐπὶ στιγμὴν, καὶ οὕτω περιβάλλονται ὑπὸ ἐξωτερικοῦ λεπτοῦ στρώματος ἐμποδίζοντος τὴν γένεσιν εὐρώτος.

Εἰς πώλησιν προσφέρονται δύο ποιότητες φωταρίχων κεφάλων, ἐξ ὧν ἡ μία εὐθνητέρα. Πολύλακίς οἱ ἀλειεῖς ἀντὶ ν' ἀφαιρέσωσι μόνους τὰς ὠθηκὰς, ἐξάγουσι ταύτας μετὰ τεμαχίου σαρκὸς τοῦ ἰχθύος ἐφ' οὗ αὐταὶ εἶνε προσκεκολλημέναι· οὕτως εἰς τὸν ἀγοραστὴν σὺν τῷ φωταρίχῳ πωλεῖται καὶ τεμάχιον σαρκὸς παντελῶς ἄχρηστον.

ὅπερ πρέπει ν' ἀπορρίψη ὅταν θελήσῃ νὰ γευθῇ τοῦ ψοταρίχου. Ἐν τῇ καλῇ ποιότητι αἱ ψοθῆ- και φέρονται μόναι καὶ ἀπηλλαγμένα ἄλλων στοιχείων.

Περὶ τὸν ἰκτώβριον ἐκ τῶν ψοθηκῶν τῶν λα- βράκων, ἐπίσης κατασκευάζεται ψοτάριχον, γνω- στὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα *ρεφουδι*, διακρινόμενον ἐκ τοῦ σχήματος αὐτοῦ, ἐπειδὴ αἱ ψοθῆκαι τῶν λα- βράκων εἶνε μικραὶ.

Ἐκ τῶν ψοταρίχων πλείστοι προτιμῶσι τὰ προερχόμενα ἐκ τῶν ἰχθύων τῆς λιμνοθαλάσσης τῆς Λογαροῦς τῆς κειμένης ἐν τῷ Ἀμβρακικῷ κόλπῳ νοτιοδυτικῶς τῆς Ἄρτης, κυρίως δὲ δια- κρίνονται τὰ ψοτάριχα ἐκεῖνα ἐκ τοῦ μεγέθους αὐτῶν.

Ἡ ἐτήσια παραγωγή τοῦ προϊόντος τούτου ἐν Μεσολογίῳ δὲν ὑπερβαίνει τὰς 800 ὀκάδας, ἐξ οὗ ἐξηγεῖται καὶ ἡ μεγάλη αὐτοῦ τιμὴ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΡ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΝΗΣ

Ἡ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

παρὰ τοῖς ζῴοις.

Ὅπως γένος ζῴων οἰονδήποτε διατηρηθῇ, ἀ- ναγκαιότατον εἶναι πρωτίστως νὰ γεννᾷ ἔκγονα καὶ νὰ ἐπιζῇ ἐπαρκῆς ἀριθμὸς τούτων. Κατὰ γε- νικὸν δὲ κανόνα ὅσῳ ἀτελέστερον εἶναι τὸ ζῴον καὶ ὅσῳ ὀλιγώτερον μεριμνᾷ περὶ τῶν ἐγγόνων, τόσῳ ταῦτα εἶναι πολυπληθέστερα. Διὰ τοῦτο εἰς πολλὰ εἶδη ἰχθύων ἢ θήλεια τίκτει ἑκατο- στίας χιλιάδων ψῶν, οὐδαμῶς περὶ τῆς τύχης τούτων φροντίζουσα. Ἐκ δὲ τῶν οὕτως ἀπροφυ- λάκτων ἐκτεθειμένων σπερμάτων τὰ πλείεστα ἀ- πόλλυνται, ἀλλὰ σφίζεται καὶ ἀριθμὸς αὐτῶν ἰ- κανὸς πρὸς διατήρησιν τοῦ εἶδους. Παρὰ τοῖς ζῴοις τούτοις δὲν ὑφίσταται οἰκογένεια, οὐδ' ἐν ἀτελεστάτῃ μορφῇ. Μόλις δ' ἀναφαίνεται εἰς τινα εἶδη τῆς ὁμοταξίας τῶν ἑρπετῶν. Οὕτως αἱ θήλειαι εἰδῶν τινῶν κροκοδείλων δεικνύουσι πως μεριμνᾶν τινα περὶ τῶν ψῶν αὐτῶν προσ- παθοῦσι νὰ τὰ ἀποκρῦψωσι καὶ τὰ ἐκ τούτων ἐκ- κολαπτόμενα νεογνὰ φέρουσιν ἐνίοτε αἱ ἴδιαι εἰς τὸ ὕδωρ. Ἡ θήλεια εἶδους τινὸς κροκοδείλων ἐν τῷ ποταμῷ Γουαγιακουίλ, ἀφ' οὗ ἀποκρῦψη τὰ ψᾶ ἐν τῇ ἄμμῳ, ἐπανέρχεται κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐκκολάψεως, θραύει μετὰ προσοχῆς τὰ κε- λύφη καὶ λαμβάνουσα ἐπὶ τῶν νώτων τὰ νεογνὰ φέρει αὐτὰ εἰς τὸν ποταμόν. Ὁ ἄρρην παρακο- λουθεῖ αὐτῇ, ἀλλὰ πρὸς σκοπὸν παντελῶς διά- φορον, ἤτοι ὅπως καταβροχθίσῃ ὅσα πέσωσι καθ' ὁδόν. Διότι εἰς τὰ πλείεστα τῶν ζῴων τὸ αἰσθη- μα τῆς μεριμνῆς ὑπὲρ τῶν ἐγγόνων ἐξεγείρεται τὸ πρῶτον παρὰ τῆς μητρὸς.

Εἰς πολλὰ ὅμως εἶδη πτηνῶν αἰσθάνεται ἐ- πίσης καὶ ὁ ἄρρην κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον στοργὴν πρὸς τοὺς νεοσσούς, ὡς ἡ θήλεια, πρὸ

πάντων εἰς τὰ γένη τῶν μονογάμων, ἅτινα ζῶσιν οἰκογενειακὸν βίον, ἀλλὰ προσκαίρως διότι συνή- θως παρὰ πᾶσι τοῖς ζῴοις ἢ πρὸς τὰ ἔκγονα στοργή, καὶ αὐτῶν τῶν μητέρων, ὀλοτελῶς ἐκ- λείπει ὅταν περατωθῇ ἡ ἀνατροφή αὐτῶν.

Ἐν δὲ τοῖς θηλαστικοῖς ἡ ἀνατροφή τῶν νεο- γνῶν ἀπαιτεῖ χρόνον μακρότερον, καὶ ταύτης ἐπιμελεῖται πρὸ πάντων ἡ θήλεια, ἥτις ἐνίοτε ἀ- ναγκάζεται νὰ προφυλάξῃ ταῦτα ἀπὸ τῆς ἀγριό- τητος τοῦ ἄρρηνος. Παρὰ τοῖς πλείστοις δὲ τῶν σπονδυλωτῶν, καὶ αὐτῶν τῶν ἐντελεστάτων, ἡ πατρικὴ φιλοστοργία εἶναι σπανία ἢ ἐλαχίστη, ἢ δὲ τῶν ἐγγόνων ἀγάπη πρὸς τοὺς γεννήτορας εἶναι σχεδὸν ἄγνωστος· μνημονεύονται ὅμως καὶ παραδείγματα υἱκῆς φιλοστοργίας, παρατηρη- θέντα εἰς ἐν τῶν τελειοτάτων εἰδῶν, τὸν ἐλέφαν- τα· διότι ὤφθησαν ἐλεφαντίσκια θωπεύοντα καὶ ὑπερασπίζοντα τὴν μητέρα, φονευθεῖσαν ὑπὸ θη- ρευτῶν.

Οἱ μεγάλοι πίθηκοι, ἰδίως οἱ κιμπανζῆ, ζῶσιν οἰκογενειακὸν βίον, ἀτελέστατον ὅμως. Οἱ γεννή- τορες καὶ τὰ ἔκγονα βιοῦσιν ἐν κοινωνίᾳ ἐπὶ βρα- χύν ἢ μακρὸν χρόνον, κατὰ τὰς περιστάσεις· συ- νήθως ἡ ἀγέλη ὑποτάσσεται εἰς ἄρρην ἑνήθον, διατηροῦντα τὴν ἀρχὴν ἐν ὅσῳ εἶναι ἰσχυρός, καὶ ἐν ὅσῳ οἱ νεώτεροι δὲν πειρῶνται νὰ ἀπαλλαγῶ- σι τῆς ἐξουσίας του, ἐγκαταλείποντες ἢ φονεύ- οντες αὐτόν.

Συνηθέστερον ὅμως ἡ θήλεια τῶν θηλαστικῶν καθίσταται τὸ κέντρον τῆς ζωικῆς οἰκογενείας καὶ παρ' αὐτῇ συναθροίζονται τὰ νεογνὰ. Ὅσα- κισ δὲ παραμένῃ ἐν τῇ οἰκογενίᾳ καὶ ὁ ἄρρην, πράττει τοῦτο ἐκ στοργῆς πρὸς τὴν θήλειαν μᾶλ- λον ἢ πρὸς τὰ ἔκγονα. Ἡ μητρικὴ ἐξουσία, ἥτις εἶναι τὸ ἰσχυρὸν κοινωνικὸν δόγμα ἐν ταῖς ἡμιστά ἀνεπτυγμέναις ἀνθρωπίναις φυλαῖς, εὔρηται ἐν σπέρματι ἐν τῷ γένει τῶν ζῴων.

Ἄλλ' ὁ οἰκογενειακὸς βίος δὲν εἶναι ἀναγκαῖος εἰς τὰ ζῴα. Τὸ κυριώτατον παρ' αὐτοῖς εἶναι οὐχὶ ἡ συμβίωσις ἀλλ' ἡ ἀνατροφή τῶν νεογνῶν. Διὰ τοῦτο ἐν ταῖς πολυπλόκοις κοινωνίαις τῶν ζῴων, οἷα ἡ τῶν μυρμηκῶν, ἥτις εἶναι τελειο- τέρα πολλῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν, οἰκογένεια δὲν ὑφίσταται. Ἡ τῶν νεογνῶν ἀνατροφή εἶναι ἔργον ἰδίου γένους μυρμηκῶν, οἱ δὲ γεννήτορες οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον μεριμνῶσι περὶ τῶν ἐγγόνων.

[Ch. Letourneau.]

Ἀδύνατον μᾶς εἶναι νὰ γνωρίσωμεν ἀνδρὸς ψυχὴν καὶ φρένα, πρὶν αὐτὸς φανῇ τοὺς νόμους ἐφαρμοζῶν καὶ ἀρχὴν ἀσκῶν.

Ἐγὼ ἀνίσως κυβερνήτης πόλεως δὲν ἐπιμέν' εἰς τὰς ἀρίστας τῶν βουλῶν, ἀλλ' ὑπὸ φόβου κλειῆ χεῖλη ἄφωνα, καὶ νῦν καὶ πάλοι τὸν κηρύττω κάκιστον. Καὶ ἂν τις φίλον ἔχῃ, τῆς πατρίδος του ἀνώτερον, ἐκεῖνον οὐδὲ λέγω κν.

(Σοφοκλῆς).